

Beslut för naturreservatet Västermark i Umeå kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Västermark beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

I och med att detta beslut har vunnit laga kraft upphäver Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut (dnr 511-12915-2004) om naturreservatet Västermark med tillhörande skötselplan.

Administrativa uppgifter

Namn: Västermark

Dossiernummer: 2402159

NVR-id: 2002849

Natura 2000, områdeskod: SE0810388

Kommun: Umeå

Län: Västerbotten

Lägesbeskrivning: 3 km NV Botsmark

Ekokarta: 21K 7c

Mittkoordinat: 7137024, 750862 (SWEREF99 TM)

Naturgeografisk region: 30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden

Gräns: Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.

Markägare: Staten genom Naturvårdsverket

Fastighet: Västermark 2:2

Förvaltare: Länsstyrelsen

Totalareal: 304 hektar

Areal skogsmark: 242 hektar

Produktiv skog: 197 hektar
Areal våtmark: 61 hektar
Areal sjöar och vattendrag: 0,6 hektar

Syftet med naturreservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara och återställa områdets ursprungliga karaktär som mosaik av naturskogar och våtmarker och de övriga naturmiljöerna sjöar och vattendrag, och genom detta stärka den biologiska mångfald som är beroende av dessa naturmiljöer. Reservatets variationsrika naturmiljö och vildmarkskaraktär gör det också intressant för rörligt friluftsliv och naturstudier. Nyttjandet av området för friluftslivet bör stimuleras och ske på så sätt att områdets naturvärden långsiktigt bibehålls.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås dels genom naturvårdsbränning och dels genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik. Om en naturvårdsbränning inte går att genomföra av praktiska skäl kan syftet uppnås genom brandefterliknande åtgärder för att skapa variation. Livsmiljöer i form av dikespåverkade myrar och skogar samt av människan negativt påverkade sjöar och vattendrag ska kunna återställas. Främmande arter ska kunna tas bort vid behov. Åtgärder kan vidtas för att underlätta och bevara området för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Västermark är ett stort och variationsrikt naturskogsområde med en myr-skogmosaik som representerar ett av de mycket få kvarvarande områden av denna typ i länets östligaste del. Västermarks ostörda karaktär med stort inslag av gamla grova barrträd och död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner gör området gynnsamt för en mängd rödlistade och hotade arter. Många av arterna är beroende av naturskogsmiljöer och har därför mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap. De prioriterade bevarandevärdena i Västermarks naturreservat består av sammanhängande naturskogartade barr- och blandskogar, opåverkade myrmarker och de arter som är knutna till dessa miljöer. I området finns även dikningspåverkade myrar och sumpskogar vilka har potential att utveckla höga naturvärden om den naturliga hydrologin återställs. Västermark ingår i EU:s Natura 2000-nätverk och skyddas enligt Art- och habitatdirektivet. De utpekade naturtyperna som beskrivs i bevarandeplanen utgör också de prioriterade bevarandevärdena.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. De höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Reservatets varierade naturmiljöer erbjuder även goda förutsättningar för olika friluftslivsaktiviteter året runt, och genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Skäl för att upphäva gällande beslut

Idag vet vi att det tar mycket lång tid för dikespåverkade myrar och sumpskogar att läka naturligt. Även vattendrag och sjöar kan vara negativt påverkade av människan till exempel genom att det anlagts vandringshinder. I bägge fallen kan naturvärdena och arterna stärkas och gynnas genom aktiva åtgärder, något som inte medges i det gällande reservatsbeslutet för Västermark (2004-12-22). Genom att hänvisa till skötselplanen medger det gällande reservatsbeslutet åtgärder för att genomföra kontrollerade bränningar och brandefterliknande åtgärder, men endast i vissa delar av reservatet. Länsstyrelsen ser dock att dessa åtgärder även kan göra naturvårdsnytta i andra delar av reservatet. För att kunna genomföra denna justering av skötselplanen krävs ett upphävande av det gällande beslutet. Det är även ett faktum att främmande arter kan få en negativ effekt på den naturliga florans och faunan om de etableras inom ett skyddat område.

Det nya beslutet medger olika biologiska och friluftsinriktade skötselåtgärder, vilket ökar möjligheten att uppnå och tillgodose syftet med reservatet och bevarandemålen för Natura 2000-området. Det nya beslutet innebär ingen förändring av avgränsningen av reservatet.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd,
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark- och bottentopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämna, muddra, utfylla, tippa och dumpa,
3. anlägga väg, mark- eller luftledning,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning, samt bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
5. framföra motordrivna fordon, undantag medges för snöskoter vintertid på befintlig skoterled på snötäckt, väl tjälad mark,
6. sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäingsmedel på land eller i vatten,
7. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, led, spång, bro, rastplats, övernattningsstuga och sanitära inrättningar,
4. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar, anläggande av brandgator eller liknande åtgärder,
5. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom att kapa buskar eller träd, skada träd, tillföra död ved och markstöra,
6. restaureringsåtgärder i hydrologiskt påverkade våtmarker och sumpskogar genom igenläggning av diken och borttagande av träd och buskar,
7. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom att ta bort vandringshinder, återföra upprepade block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottnar eller tillföra död ved,
8. borttagning av för området främmande arter,
9. undersökning och dokumentation av mark, vatten, vegetation, djurliv och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon, undantag medges för snöskoter vintertid på befintlig skoterled på snötäckt, väl tjälad mark,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, torrträd och vindfällen inräknade, med undantag för att ta torra, döda kvistar för att använda till lägereld,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för icke fridlysta blommor samt bär och matsvamp,

5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning annat än tillfälligt (högst 1 vecka) i samband med organiserad friluftslivsverksamhet.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) normalt underhåll av befintlig skoterled. Träd som fallit eller hotar att falla över leden får kapas men ska lämnas i naturreservatet. Anlägga eller märka ut ny led, ny eller utökad siktröjning, förändrat läge samt nya anläggningar, till exempel broar, omfattas inte av undantag från reservatets föreskrifter,
- d) jakträttsinnehavare att uppföra jaktorn under förutsättning att jaktornet underhålls,
- e) att kvista träd och att röja buskar och sly för befintliga och nya sikt- eller skjutgator vid jaktpass. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas,
- f) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- g) insamling av enstaka exemplar av arter för artbestämning och dokumentation. För den som har Länsstyrelsens tillstånd är det tillåtet att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön.

Ärendets beredning

Områdets naturvärden uppmärksammades 1988 i samband med länets våtmarksinventering samt 1991 i den översiktliga naturinventering som utfördes av Umeå kommun. Ärendet om ett eventuellt skydd för området initierades i oktober 1995 samtidigt som Länsstyrelsen genomförde, med anledning av arbetet med Natura 2000, en sammanställning av skyddsvärda naturskogsobjekt i länets östra delar. I det förslag på områden som Länsstyrelsen senare under hösten 1995 lämnade till Naturvårdsverket gavs skog-myrmosaiken vid Västermark hög prioritet. År 1996 fattar Länsstyrelsen beslut om interimistiskt naturreservat enligt 11 § naturvårdslagen. Efter värdering av marken och ersättningsförhandlingar med markägaren avslutades

förhandlingarna i december 1999 med att avtal mellan parterna upprättades där staten köpte marken. Beslut om bildande av naturreservatet togs i december 2004 då gällande beslut och skötselplan fastställdes. Hela Västermark naturreservat ingår även sedan 2016 i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Under de senaste åren har kunskapen om, erfarenheterna av och de praktiska möjligheterna till hydrologiska återställningar, kontrollerad bränning och brandeferliknande åtgärder inom skyddade områden ökat. Även behoven och erfarenheterna av hantering av främmande arter har ökat. Eftersom Länsstyrelsen kan se att dessa typer av åtgärder skulle kunna bidra till att syfte och bevarandevärdena inom Västermarks naturreservat uppnås påbörjades 2022 en process för att revidera det gamla beslutet och skötselplanen.

Yttranden från remissinstanser

I samband med utarbetandet av gällande beslut 2004 sändes reservatsförslaget på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser tillstyrkte då förslaget utan erinringar, med undantag av SGU. De framförde i sitt yttrande att man generellt är negativ till att fler naturreservat bildas i länet då man menade att detta leder till en sämre potential för gruvnäringen. Grans sameby framförde att man önskar att skoterkörning för rennäringens vardagliga skötsel undantas från förbudet att framföra motordrivna fordon inom reservatet. Remissinstansernas synpunkter beaktades i skäligen utsträckning i det gällande beslutet, där det lades till ett undantag för snöskoterkörning för rennäringens vardagliga skötsel.

Nytt beslutsförslag har 2022 sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- Umeå kommun anser att lättningen i förbudet mot att medföra okopplad hund och andra husdjur som mindre lämplig. Kommunen saknar även en bedömning av ekosystemtjänster i det nya beslutet, och påpekar att förtydligandet i C föreskriften om skoterkörning på väl tjälad mark bör föras in som en ändring i beslutet under kapitlet om ”Ändringar från gällande beslut”.

Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskriften i det gällande beslutet för Västermarks naturreservat (2004-12-22) ”*medföra okopplad hund eller annat husdjur, undantag medges för hund som används för den jakt som får bedrivas i reservatet*” är tillräckligt reglerad för Västermarks naturreservat genom 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, och att ytterligare reglering av hundar inte behövs för att uppnå syftet med reservatet. Antalet besökare i Västermark är betydligt färre jämfört med tärtortsnära naturreservat kring Umeå. Föreskrifterna kan inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska kunna tillgodose.

Gällande bedömningen av ekosystemtjänster finns det i revideringen av det nya beslutet för naturreservatet inte anledning att göra en analys av hur ekosystemtjänsterna påverkade reservatsbildningen i 2004 eftersom beslutet gäller ett redan befintligt naturreservat.

Länsstyrelsen har infört ett förtydligande om att det gjorts ändringar i C-föreskriften om skoterkörning.

- Naturvårdsverket tillstryker beslutsförslaget, med en del synpunkter på enskilda skrivningar gällande några av föreskrifternas utformning och tydlighet. Naturvårdsverket påpekar även att det saknas stöd i syftet gällande åtgärder i vattendrag. Vidare påpekar Naturvårdsverket att föreskrifterna gällande förbud mot motorfärdsl överlappar i A-föreskrifterna och C-föreskrifterna och att det i A-föreskrifterna därför kan övervägas att utgå, med tanke på att såväl jakträtten som renskötselrätten är undantagna från förbudet.

Länsstyrelsen har preciserat föreskrifterna B3, B5, B6 och B7 och tagit bort en föreskrift gällande åtgärder för att förebygga negativa effekter av friluftslivet på fågel- och djurlivet samt mark eftersom åtgärden täcks in av föreskrift B3 gällande anläggande och underhåll av friluftslivsanordningar. Syftet har preciserats med att säkerställande och skötsel av reservatet även gäller naturmiljöerna sjöar och vattendrag. Gällande förbudet mot att framföra motordrivet fordon i A-föreskrifterna behålls denna för att även verksamheter utöver uttransport av björn, älg, hjort eller vildsvin samt renskötseln ska omfattas av förbudet.

SGU och Försvarmakten har avstått från att yttra sig angående förslaget till nytt beslut.

Beskrivning av reservatet

Västermark ligger i norra delen av Umeå kommun, strax intill Sävarån och 3 km nordväst om Botsmark. Området är beläget i en flack sänka, 200 till 250 meter över havet, omgiven av högre terräng. Reservatets karaktär präglas av mosaiken av naturskogsartade barr- och blandskogar och relativt opåverkade myrmarker, genom vilken Kvarnbäcken meandrar och avvattnar området till Sävarån. Terrängen är småkuperad och fastmarken, med bitvis ytblockiga moränkullar, avgränsas naturligt av omgivande myrar. Skogens struktur är till stor del formad av äldre tiders bränder kombinerat med äldre tiders skogsbruk. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade tall- och brandarter. Vedskivlav, kolflarnlav, skrovlig taggsvamp, kortskaftad ärgspik och vaddporing är exempel på arter som hittas i reservatet.

Från flottningsepoken har mindre justeringar av Kvarnbäckens djup och flöde förekommit. I senare tid (1962) har ett par mindre dikesingrepp med lokal påverkan genomförts i myrar och sumpskogar väst och nordöst i reservatet. Sedan Västermarks naturreservat bildades i 2004 har kontrollerade naturvårdsbränningar genomförts i reservatet.

Tillgängligheten till naturreservatet är relativt god tack vare att det ligger i anslutning till landsvägen mellan Botsmark och Vindelns, och det finns iordningsställt en parkeringsplats i anslutning till vägen. I reservatet finns vandringsled och den öppna Kvarnbäckskojan som kan nyttjas för pauser eller

övernattnig. Naturreservatet kan besökas året runt för vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning eller skidturer.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Större områden med naturskog blir allt sällsyntare i Västerbottens län och speciellt gäller det områden med en blandning av ostörda och fungerande myr- och skogsmiljöer. Värdet av dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga boreala skogslandskapet ökar i takt med deras snabba försvinnande. Inom den naturgeografiska region (30 a) där Västermark är beläget utgör arealen skyddad naturskog endast en mycket liten del av den totala skogsmarksarealen. Här är opåverkade myrar som i sin helhet omges av äldre skog sällsynta. Skog-myrrmosaikerna vid Västermark är ett av de mycket få kvarvarande områden av denna typ i länets östligaste del.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, dikning eller annan exploatering inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag, verksamheter och anläggningar som påverkar områdets natur- och friluftsvärden inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden. Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen bedömer att Västermark därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), ska skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av området bidrar till ökad biologisk mångfald på landskapsnivå. Reservatet ligger i en värde-trakt för *skog*¹. Tack vare placeringen i en skoglig värde-trakt bidrar skyddet även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Inom naturreservatet förekommer naturliga successioner efter brand och reservatet ligger centralt i en *trakt särskilt prioriterad för naturvårdsbränning*². Reservatet ligger även i en *trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden*³. Skyddet möjliggör en sådan förvaltning.

¹ Länsstyrelsen Västerbotten. 2020. *Grön infrastruktur i Västerbottens län - regional handlingsplan*.

² Länsstyrelsen Västerbotten. 2012. *Strategi för skötsel av brandpräglad skog i skyddade områden i Västerbottens län*. Meddelande 16:2012.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2014. *Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län*. Meddelande 6:2014.

Västermark berörs även av *åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)*. Följande ÅGP-arter har registrerats i reservatet: rökdansfluga⁴, slät tallkapuschongbagge¹, stubbfuktbagge⁵, skrovlig taggsvamp⁶, utter⁷ och kungsörn⁸.

Riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken)

Västermarks naturreservat är en del av Sävaråns vattensystem vilket är skyddat mot vattenkraftutbyggnad enligt 4 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt miljöbalkens grundläggande bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden ska riksintresset så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dess värden eller möjligheterna att använda det för avsett ändamål. Skyddet bidrar till att bibehålla områdets helhetsvärden. Naturreservatet berör inga andra riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken. Vid en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken ska företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning. Länsstyrelsen bedömer att ovan nämnda riksintresse är förenligt med skyddet av området.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (SFS 2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Motivering och bedömning för att upphäva gällande beslut

Motiv för att upphäva reservatsbeslutet från 2004 och istället ersätta det med föreliggande beslut är att det i Västermarks naturreservat finns diken som påverkar en del av områdets myrar och sumpskogar på ett negativt sätt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus för dessa naturtyper behöver dikena läggas igen, något som det gällande beslutet från 2004 inte medger.

⁴ Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog*. Rapport 5610.

⁵ Naturvårdsverket 2014. *Åtgärdsprogram för skalbaggar på äldre död tallved, 2014–2018*. Rapport 6629.

⁶ Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sárcodon)*. Rapport 5609.

⁷ Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av utter (Lutra lutra)*. Rapport 5614.

⁸ Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för kungsörn 2011–2015 (Aquila chrysaetos)*. Rapport 6430.

Ytterligare motiv för att ersätta det gällande beslutet med föreliggande beslut är att delar av naturreservatet var lämnade till fri utveckling i det gällande beslutet. Gamla brandpräglade skogar blir alltmer sällsynta i landskapet, en följd av storskaligt skogsbruk och en effektiv brandbekämpning. För att kunna bibehålla och öka dessa värden har Länsstyrelsen i och med föreliggande beslut även utökat möjligheterna till naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder till fler delar av reservatet. Detta bidrar till att långsiktigt bevara och utveckla naturreservatets förutsättningar för arter knutna till gamla brandpåverkade naturskogar, och skapa goda förutsättningar att upprätthålla ett brandpåverkat ekosystem med därtill hörande successioner.

Likaså medger detta nya beslut bekämpande av för området främmande arter, vilket är något som kan förväntas öka i takt med klimatförändringarna men som inte medges inom ramen för reservatsbeslutet från 2004.

I det gällande beslutet beskrivs inte de tillåtna naturvårds- och friluftslivsåtgärderna i själva föreskrifterna. Istället hänvisar B-föreskrifterna, som reglerar vad fastighetsägare och/eller annan sakägare förpliktigas att tåla (7 kap 6 § miljöbalken), endast till vad som preciseras i skötselplanen. Detta innebär att skötselplanen kan sägas innehålla inskränkningar i grundläggande rättigheter för markägare och rättighetsinnehavare, vilket gör att det krävs synnerliga (mycket starka) skäl för att ändra i skötselplanen. Eftersom klimatet och andra förhållanden är i förändring, och kunskapen om förvaltning av naturvärden ökar, är det önskvärt att relativt lätt kunna anpassa den planerade skötseln av reservatet. I och med detta nya beslut beskrivs och regleras alla de åtgärder som bedöms behövas för att tillgodose syftet med reservatet i själva beslutsdokumentet, medan skötselplanen endast preciserar mer i detalj hur och var åtgärderna ska genomföras. Detta gör att det i framtiden blir lättare att revidera skötselplanen utan att behöva ta ett nytt beslut, så länge den planerade skötseln ryms inom vad som är tillåtet enligt föreskrifterna i beslutet.

Länsstyrelsen bedömer att kravet på synnerliga skäl för upphävande av gällande beslut och skötselplan är uppfyllt eftersom det gällande beslutet ersätts av ett nytt beslut som innebär ett likvärdigt och i vissa avseenden ett starkare områdesskydd, samtidigt som det nya beslutet medger åtgärder som ökar möjligheten att uppnå syftet med reservatet.

Enligt 7 kap. 7§ fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen gör bedömningen att beslutet inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därför att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Ändringar från gällande beslut

Nedanför listas en sammanfattning över de ändringar av reservatsföreskrifterna som gjorts i föreliggande beslut, jämfört med gällande beslut från

2004. Ändringarna syftar till att bättre bevara naturreservatets naturvärden samt för att öka dess värden för friluftslivet.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken *om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (A-föreskrifter)* har följande ändringar gjorts:

- Förbudet mot att uppföra byggnad eller annan anläggning har utökats med förbud mot att bygga om eller ändra befintlig byggnad eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt.
- Preciseringar har gjorts om vad som gäller för nyttjande av motordrivna fordon, där undantag för snöskoter vintertid på befintlig skoterled har preciserats med snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark på befintlig skoterled. Undantagen för transport i förbindelse med uttransport av fällt högvilt och renskötseln har flyttats till de generella undantagen från föreskrifterna, och verksamheterna undantas därmed från alla föreskrifter.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken *om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång (B-föreskrifter)* har flera punkter lagts till:

- Skötselåtgärder som i gällande beslut med skötselplan endast finns beskrivna i skötselplanen, så som naturvårdsbränning samt brandföretliknande åtgärder liksom anläggande och underhåll av friluftsanordningar, har reglerats som föreskrifter i beslutet.
- Nya föreskrifter har lagts till för att möjliggöra hydrologisk återställning av våtmarker, sjöar, vattendrag och sumpskogar, hanterande av negativa effekter av ökat besöksstryck och borttagande av främmande arter.
- Möjligheten till undersökningar i reservatet har utökats till att även gälla vattenförhållanden och friluftsliv.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken *om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet (C-föreskrifter)* har följande ändringar gjorts:

- Preciseringar har gjorts om vad som gäller för nyttjande av motordrivna fordon, där undantag för snöskoter vintertid på befintlig skoterled har preciserats med snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark på befintlig skoterled.
- Allmänhetens friluftsliv och organiserad friluftslivsverksamhet har underlättats genom att tillåta att göra upp eld även utanför iordningsställda eldstäder och samtidigt undanta torra, döda kvistar som används för lägereldar från förbudet att göra åverkan på växtlighet.
- Förbudet mot att medföra okopplad hund har tagits bort eftersom detta regleras enligt 16 § i lagen (SFS 2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

2022-05-23

Diarienummer
512-517-2022

- Förbudet mot uppsättande av enklare skyltar tillåts nu tillfälligt i en vecka i samband med organiserad friluftslivsverksamhet.
- Undantaget att plocka bär och matsvamp från förbudet mot att plocka eller insamla växter har utökats med undantag även för icke fridlysta blommor.

För att förtydliga och underlätta vid till exempel dispensprövningar har även flera undantag från föreskrifterna beskrivits och preciserats gällande utövandet av renskötsel, underhåll av skoterled, jaktpass och uttransport av fäلت högvilt samt insamlandet av enstaka artexemplar för artbestämning. Ett undantag från föreskrifterna för att förvaltaren ska få vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna har även lagts till. Utöver detta har syftet ändrats från att specificera att "vandring och skidfärder" bör stimuleras, till att "friluftslivet" bör stimuleras. Syftet har även kompletterats med en beskrivning av hur syftet ska uppnås, och skäl för beslutet har lagts till. De beskrivande och motiverande texterna i beslutet har justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Upplýsningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

Av särskild betydelse är att området är utpekad som ett Natura 2000-område enligt EUs Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC). Beträffande Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kap. 28a - 29b §§ miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt kan komma att påverka utpekade naturtyper eller på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön och arter i övrigt. Det gäller även åtgärder som vidtas utanför Natura 2000-området.

Av 16 § i lagen (SFS 2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

För anordnande av fasta renskötselplanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12. kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (SFS 1998:904) om anmälan om samråd.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar.

Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Maja Sjöskog Kvalvik, naturvårdshandläggare, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

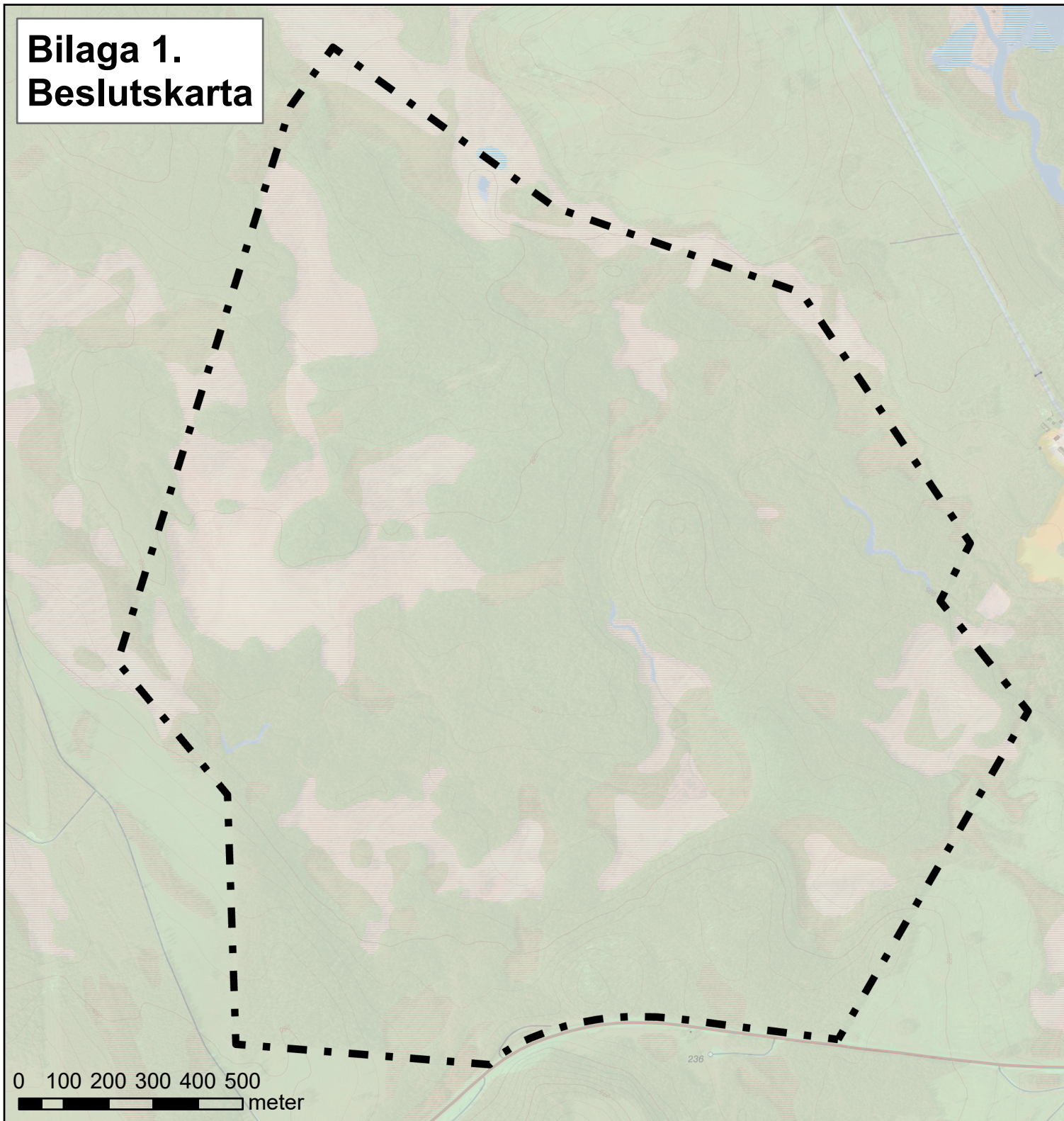
Maja Sjöskog Kvalvik

Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Överklagandehänvisning regeringen

Bilaga 1. Beslutskarta

Naturresevat

Västermark

Umeå kommun

Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 512-517-2022

 Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

